

У давній давнині були створіння

Про книгу

«У давній давнині...» - так починалися неймовірні історії, які тато розповідав маленькій Маржан. Єдинороги і ширдли, гноми і феї населяли місце, яке було реальним і нереальним водночас. Однак дорослішання виявилось зовсім не таким казковим, як історії дитинства: уже в 15 років, після загибелі батька, Маржан вимушена балансувати між успішним завершенням школи, друзями та керуванням ветеринарною клінікою. Уперше в житті дівчина віч-на-віч стикається з невимовними горем і втратою, намагаючись упоратися зі своїм гнівом та відчуттям самотності. Однак нові події не дають Маржан оговтатися: дівчинка дізнається шокуючу правду про те, ким насправді був її батько, а також відкриває для себе нову реальність, де фантастичні істоти живуть серед нас і потребують допомоги та захисту. Стародавні знання містично вплітаються у звичайний світ, щоб направляти Маржан у її доленосному призначенні, про яке їй ще доведеться дізнатися...

Ця історія не казкова. Вона не тепла й лампова - вона сповнена смутку, темряви, небезпек і боротьби. Та разом з тим це книжка про величні почуття, складні етичні проблеми, справжню дружбу, магію та, насамперед, сім'ю.

КІЯШ МОНСЕФ

У ДАВНІЙ
ДАВНИНІ БУЛИ
СТВОРІННЯ

КСД

ЛАСКАВО ПРОСИМО ДО СВІТУ
ЧАРІВНИХ ІСТОТ,
ЩО КРИЮТЬСЯ НА ВИДНОТІ

KIYASH MONSEF

ONCE
THERE
WAS

NOVEL

КІЯШ МОНСЕФ

У ДАВНІЙ
ДАВНИНІ
БУЛИ
СТВОРІННЯ

РОМАН

ХАРКІВ
2023 **КСД**

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2023

ISBN 978-617-15-0360-1 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Published by arrangement
with Simon & Schuster Books For Young Readers,
An imprint of Simon & Schuster Children's Publishing Division
All rights reserved. No part of this book may be reproduced or
transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical,
including photocopying, recording or by any information storage
and retrieval system, without permission in writing from the Publisher.

Перекладено за виданням:
Monsef K. Once There Was : A Novel / Kiyash Monsef. —
New York : Simon & Schuster, 2023. — 416 p.

Переклад з англійської *Юлії Криворотенко*
Дизайн обкладинки *Маріанни Пащук*

Монсеф К.

М77 У давній давнині були створіння : роман / Кіяш Монсеф ; пер. з англ. Ю. Криворотенко. —
Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2023. — 384 с.

ISBN 978-617-15-0191-1
ISBN 978-1-6659-2850-2 (англ.)

«У давній давнині...» — так починалися неймовірні історії, які тато розповідав маленькій Маржан. Єдиного і ширдли, гноми і феї населяли місце, яке було реальним і нереальним водночас. Однак дорослішання виявилось зовсім не таким казковим, як історії дитинства: уже в 15 років, після загибелі батька, Маржан вимушена балансувати між успішним завершенням школи, друзями та керуванням ветеринарною клінікою. Уперше в житті дівчина віч-на-віч стикається з невимовними горем і втратою, намагаючись упоратися зі своїм гнівом та відчуттям самотності. Однак нові події не дають Маржан оговтатися: дівчинка дізнається шокуючу правду про те, ким насправді був її батько, а також відкриває для себе нову

реальність, де фантастичні істоти живуть серед нас і потребують допомоги та захисту. Стародавні знання містично вплітаються у звичайний світ, щоб направляти Маржан у її доленосному призначенні, про яке їй ще доведеться дізнатися...

УДК 821.111

© Kiyash Monsef, 2023

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2023

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2023

Присвячується Джейн Мактонігал

Розділ перший. Дівчина, що врятувала єдинорога

У давній давнині...

За незапам'ятних часів пішла одна дівчинка в той праліс, що між Ельбурськими горами та Каспійським морем, щоби назбирати грибів.

Напередодні йшов дощ. Земля була м'яка й вогка, а в повітрі витав запах суглинку й моху. Це був чудовий день для збирання грибів, тож дівчинка вже майже заповнила свій козуб «левовими гривами» та кучерявенькими грифолами, як раптом почула віддалений стогін за деревами. Здавалося, що це кричить від болю якась звірина.

У лісі водилися і леопарди, і шакали, і бурі ведмеді. Проте цій дівчинці нестерпно було навіть подумати, що якесь створіння страждає. Тому вона вирушила в напрямку звуку, щоби глянути, чи зможе чимось допомогти. Трохи осторонь стежки, на галявині посеред хащі, дівчинка знайшла джерело криків.

Там сховався кров'ю переляканий єдиноріг: його нога застрягла в мисливському капкані. Це було величезне й напрочуд дике створіння. Дівчинка ніколи раніше не бачила такого звіра, але одразу ж зрозуміла, що він — особливий. Розуміла вона також і те, що як тільки мисливець повернеться перевірити свою пастку, то єдинорога не стане. Тому дівчинка притлумила свій страх і підбралася ближче до нього настільки безшумно й обережно, наскільки могла. Щоб заспокоїти єдинорога, вона запропонувала йому трохи грибів, що їх назбирала. І коли дівчинка відчула, що можна безпечно підійти, вона нахилилася і звільнила єдинорога з пастки.

Звір, здавалося, заповнив усю галявину своїми довгими ногами і страшним гострим рогом. Дівчинка прикипіла до місця, боячись поворухнутися. Єдиноріг довго дивився на свою рятівницю. Потім він обережно зробив крок пораненою ногою до дівчини, нахилив свою величезну голову і встромив свій ріг у її груди, прямо над серцем.

Дівчинка впала на землю, і під час цього падіння частина рога відламалася всередині неї. Єдиноріг спостерігав за дівчиною якусь мить, а потім розвернувся і, кульгаючи на поранену ногу, помчав у ліс. Відтоді його ніхто не бачив понад століття.

Дівчинка з кровоточивою раною та у стані шоку зуміла таки повернутися до рідного села на окраїні лісу. Там вона знепритомніла, і люди віднесли її додому. Дівчинка пролежала в ліжку багато днів. Спершу ніхто навіть на думці не мав, що вона виживе. Але якось рана перестала кровоточити. Ще через три дні біль почав ущухати. Рана поволі зарубцьовувалася, аж поки від неї залишився шрам у формі півмісяця, прямо над її серцем, а ще — малесенький шматочок рога єдинорога, що застряг між ребрами.

Минув час, і дівчинка стала жінкою. Вона вийшла заміж і народила дітей, деякі з них теж мали над серцем родимки у формі півмісяця. І те ж стосується їхніх дітей, і дітей їхніх дітей, і так далі. Подейкують, хоча ніхто не може бути впевнений у цьому, що хтось із нащадків цієї дівчинки досі живий, і що деякі з них досі мають цю родимку на своїй шкірі — саме там, де єдиноріг уперше її торкнувся.

А ще шушукаються, що можливо — але цього ще ніхто не довів, — усередині них досі є частинка єдинорога.

Розділ другий. Робота

Я не мала б працювати на рецепції.

Ветеринарна клініка — не місце для нетерплячих людей, а я злилася на весь білий світ. Проте Домініку потрібна була перерва на обід, а всі інші працівники були зайняті, тож, як сказав би мій батько: *«Світ не спиняється заради наших забаганок, Маржан»*. Отож усе, що мені лишалося, це вдавати, що я — сама привітність і добросердя. Подумки я молилася, щоб не задзвонив телефон, і щоб наступні пів години вестибюль так і стояв порожнем: таким чином я могла б не відволікаючись продовжувати злитися на весь той світ.

Щиро кажучи, я злилася через дві речі. Насамперед — на саму клініку. Якраз три тижні тому «Ветеринарна клініка Західного Берклі» перейшла в мою власність. Я ніколи цього не прагнула, тим паче, що перший тиждень мого другого року навчання у старшій школі був не найкращим часом, щоби неждано-негадано стати власницею обтяженої боргами ветеринарної клініки. Крім школи, домашніх завдань і всього, що стосується громадського життя, додалися заробітна платня, орендна плата, комуналка, страхування й купа інших осоружних обов'язків. Долучно із підміною на рецепції, щоби Домінік зміг пообідати.

А тоді трапилося те, що трапилося.

Це була клініка мого батька. Він був ветеринаром і, скільки мені утямки, зажди порядкував тут. Батьки зазвичай не передають свій бізнес дочкам-підліткам. Але мій батько не був такий, як усі. У кожному разі, великого вибору він не мав.

Поліція не була впевнена в тому, як його вбили. Так і не знайшли знаряддя вбивства, але ніхто не міг утямити, яким чином людина змогла зробити *це* голіруч. Я чула, як один із рятувальників сказав, що скидається, ніби його збила вантажівка. Але навіть це не пояснювало опіків на батьковій шкірі.

Підозрюваних не було. Не виявилось ні відбитків пальців, ні слідів ніг, ні зразків ДНК, волосся чи шкіри — нічого з того, що вам показують у телешоу. Не було камер відеоспостереження. Не було навіть можливого мотиву вбивства. З нашого дому нічого не вкрали.

Все залишилося на своїх місцях, якщо не брати до уваги кімнати, де помер мій батько.

І це була друга причина, чому я злилася.

Я приходила у клініку впродовж останнього тижня. Зазвичай я вмощувалася у старому кабінеті батька — крихітному й затишному, де почувалася в безпеці, як ніде більше. Або ж гайнувала час у процедурній, де я могла одягнути маску і щезнути, а всі мої обов'язки обмежувалися доглядом за тваринками й заспокоєнням їх. У холі я почувалася незахищеною. Почувалася цуциком у вітрині зоомагазину, тільки замість цуцика я була росомахою, причому скаженою.

Але позаяк замінити мене не було кому, я просто сиділа у кріслі Домініка і, вп'явшись нігтями в долоні, аби відволіктися, запевняла себе, що зі мною все буде гаразд — не настільки, щоб аж-аж, але не найгірше — звичайно, допоки мені не потрібно ні з ким баляси точити.

Я саме говорила собі це, коли двері відчинилися.

Вона впевнено підійшла прямо до столу, без жодних вагань, достоту як ракета з тепловою головкою самонаведення, причому ракета, на якій хтось намалював щасливе личко. Я припустила, що їй було трохи за двадцять. Каштанове волосся, витончені окуляри з дротовими обідцями, карі очі, що зустрілися з моїми, щойно вона уздріла мене. Усмішка, що змушувала почуватися трохи її подругою, а трохи її ж здобиччю.

Із нею не було тварини. Погана прикмета у ветеринарній клініці.

— Ти, мабуть, Маржан, — промовила вона. — Співчуваю твоїй втраті.

Але найгіршим було те, що вона знала моє ім'я.

— Хто ви? — моїм голосом можна було б протинати повітря, але її усмішка навіть не здригнулася.

— Ми не знайомі, — відповіла вона.

— Він вам винен гроші? — запитала я. — Бо вам прийдеться звернутися до його бухгалтера, і я вас запевняю...

Вона відмахнулася від запитання, після чого дістала візитівку з полотняної сумки й поклала на стійку рецепції переді мною. На візитівці не було ні словечка, лише покритий бронзовою фольгою символ — чайник у формі звинутої кільцями змії. Я очікувала пояснень, поки не зрозуміла, що вона чекає, що я впізнаю цю емблему.

— Не пригадуєш? — спитала вона нарешті.

Я похитала головою. Вона знову сумно всміхнулася:

— Він не розповів тобі. Ми можемо десь поговорити?

— Про що? — запитала я.

— Багато про що, — відповіла вона. — Про твого батька. Що трапилося з ним, — вона затнулася. — Про роботу.

Про роботу.

Те, як вона промовила ці слова, сколихнуло щось пекуче та невідоме в моїх грудях. Можливо, це було ще більше злості — доброї старої злості, яку я вже доволі довго плекала в собі. Чи, можливо, це було щось інше. Можливо, це була зацікавленість.

Можливо, це була надія.

***

Іноді, коли йому телефонували на мобільний, відповідала я. Мій батько ненавидів це.

— Джим Дастані тут? — питали вони, що завжди дивувало мене. Мого батька звали Джамшид. «Джим» звучало як особливо жалюгідний різновид культурної капітуляції, тому що окрім того, що ім'я до біса просте, воно ще й зовсім йому не личило. Зрозуміло, що він просто не міг зватися «Джимом».

Хто б то не був, я обов'язково кричала так, щоби той «хтось» почув мого: «Б-А-А-А-А-А-ТЬКУ! Це до Т-Е-Е-Е-Е-БЕ!», — аби у клієнта склалося перше враження про його непрофесійність. Мій батько з гуркотом спускався по сходах, перескакуючи через одну. Коли він дратувався, то щоразу так кривився, що це нагадувало посмішку, але та посмішка наче була спричинена фізичним болем. Щиро кажучи, багато чого здавалося фізично болючим, коли це робив батько — їв, сміявся, спав. Мабуть, саме тому він не робив нічого з цього так часто, як мав би.

Вихоплюючи телефон із моїх рук, він дивився на мене суворо, так неначе я мала ось-ось вскочити в халепу. Але такого ніколи не траплялося. Що б він зробив? Покарав мене? Неможливо покарати когось, витаючи в хмарах.

Він мовчки забирав телефон і йшов до себе в кімнату. При цьому як би сильно я не притуляла вухо до зачинених дверей, усе, що я чула, було лише бурмотіння.

Розмови ніколи не були тривалими. Щойно вони закінчувалися, він одразу відчиняв двері й передавав телефон мені, не злостячись при цьому й навіть не дратуючись. Подумки він уже збирав речі, вже виїжджаючи, вже прямуючи в аеропорт чи на вокзал чи іще чортзна-куди.

— Тож куди цього разу? — запитувала я, коли мені справді хотілося бути нахабою.

Якщо мені щастило, він казав щось на кшталт: «Туди, де тепло» або «До маленького затишного містечка». Це все, що я могла почути у відповідь. Ніколи не було зрозуміло, чи він справді говорить до мене, чи просто нагадує собі, щоби зібрати необхідні речі. Він міг взагалі не звертати на мене уваги, допоки не спакував сумку.

Наш ритуал, справжній ритуал, починався вже біля дверей. Він зупинявся у проїмі дверей, так наче щойно згадав щось, а після цього обертався. Щоразу я була там, очікуючи цієї миті, я завжди була поруч.

— Маржан, — говорив він, — все, що тобі необхідне, це...

— Знаю.

Не було потреби в цьому переліку — кредитка в кухонному ящику, готівка в конверті поруч з умивальником. Телефони екстрених служб — пожежної охорони, поліції — приклеєні клейкою стрічкою поруч із візитівкою місцевої служби таксі й номером телефону служби доставки піци. Все, що мені могло знадобитися, було там, де воно завжди було.

Потім звучала його обіцянка: «Я скоро повернуся додому».

«Скоро» могло означати через день, а могло означати й через тиждень. Я не могла цього знати напевне, допоки він не повертався.

Після цього він ставив сумку й обіймав мене. Гадаю, що коли я була молодшою, теж обіймала його. Важко згадати. Він тримав мене так ще декілька секунд, а потім вибачався:

— Мені жаль. Колись...

Справді. Колись це матиме сенс.

Коли я була маленькою, я гадала, що всі ветеринари мають таких клієнтів. Після смерті мами я почала розуміти, що все це доволі дивно. Раніше я злилася на нього, коли він ішов. Потім, дещо пізніше, я стала свинуватою. Я звинувачувала його в усьому, на що лише вистачало моєї уяви — у контрабанді наркотиків, у шпигунстві. Звинувачувала

в тому, що він потай від мене завів собі іншу сім'ю десь там, де дідько каже «на добраніч». Чи, можливо, це я була його потаємною сім'єю.

«Це просто люди, які потребують моєї допомоги», — так зазвичай він виправдовувався. І через те, що я ніколи не бачила, щоб він турбувався про щось більше, ніж про свою роботу, я вірила йому.

Потім він казав: «Люблю тебе».

Не знаю, що насправді він мав на увазі під цими словами. Він завжди їх промовляв, коли покидав мене.

І наостанок був погляд. Той самий погляд, що змушував мене почуватися тваринкою на оглядовому столі у процедурній кімнаті, в якій він намагався виявити пухлину, чи інфекцію, чи то черв'яка в моєму оці. А потім легке розпачливе зітхання, так наче виправити побачене було понад його сили.

Ось так він покидав мене, відтоді як мені виповнилося десять років — я zostавалася сама-самісінька з клятим запитанням, що зі мною не так.

І зрештою, саме так він і покинув мене, покинув назавжди.

Це була робота.

Я переконала докторку Полсон позичити мені її санітара на кілька хвилин, щоби той приглянув за вестибюлем. Потім я відвела жінку до батьківського офісу й закрила за нами двері.

Офіс не годився для зустрічей. Він був тісний, а стіл — занадто великий. Двоє могли легко вміститися, якщо один із них сів би на підлогу, що я й робила, коли мій батько ще був живий. Але це була нетипова зустріч, тому ми обидві незграбно никалися навколо стола, намагаючись посунути стільці так, щоб бачити одна одну й не надто вже підпирати стіни чи книжкову шафу. Мене охопило дивне відчуття, наче мій батько якимось чином стоїть поміж нами, затуляючи прохід і тим самим усе ускладнюючи. Але, звісно, це було неможливо.

— Чи можу я поглянути на твою руку? — запитала вона.

Я не знаю, навіщо вона хотіла побачити її, але вона промовила це з такою впевненістю, що цього було достатньо для мене, щоби я поклала свою руку поверх її, долонею вгору. Перш ніж я встигла щось сказати, вона вколола голкою пучку мого вказівного пальця й вичавила маленьку червону краплинку крові.

— Ай! — вигукнула я, — Якого чорта?

Наскільки жінка сильна я усвідомила лише тоді, коли спробувала забрати руку.

— Хвилинку, — спокійно сказала вона, — тобі нема про що хвилюватися.

Вона витерла кров тонкою паперовою стрічкою, яку потім поклала на стіл поміж нами. Поки я споглядала, як кров розходиться на папірці, вона відпустила мою руку.

— Ти коли-небудь чула про гірканське походження? — спитала вона.

— Гм, а ви коли-небудь чули про те, що перш ніж встромляти в людину гострі предмети, спершу треба спитати її дозволу? Що це було?

— Стерильна голка, — відповіла вона, — запевняю тебе.

Вона підняла тест-стрічку й піднесла до світла. Було важко сказати напевне, але це було щось на кшталт візерунка в місцях, де розлилася моя кров. Жінка з полегшенням та задоволенням усміхнулася сама до себе.

— Вибач мені, — сказала вона, — це більше не повториться. А тепер щодо гірканського походження — ти коли-небудь щось чула про нього?

Я не мала жодної гадки, що воно таке.

— У такому разі я припускаю, що ти геть нічого не знаєш, — заявила вона, — і те, що я тобі розповім, стане великою несподіванкою.

Жінка відкрила сумочку, дістала звідти коричневий конверт і посунула його через стіл до мене.

— Мені потрібно, щоб ти відправилася до Англії, — промовила вона. — Сьогодні ж увечері.

— Що, перепрошую? — перепитала я.

— Все оплачено, — продовжувала вона. — Все в конверті. Єдиний доступний квиток був до першого класу. Я подумала, ти не будеш проти.

— Ви жартуєте? — Вона не скидалася на жартівницю. — Хто ви така? І що це за гірканське походження?

Вона проігнорувала мої запитання.

— Чоловік на ймення Саймон Стоддарт зустрине тебе в аеропорту й відвезе до маєтку в Мідлендз. Чи це якось прояснило ситуацію?

— Звісно, — відповіла я. — Я лечу на інший край світу, де якийсь незнайомий чолов'яга відвезе мене казна-куди. Що далі?

— Потім ти зустрінешся з грифоном, — продовжувала вона. — Він захворів, потрібна твоя допомога.

— З грифоном, значить, — сказала я. — Маєте на увазі собаку — брюссельського грифона? Ви ж у курсі, що я не ветеринар, так? Ви ж у курсі, що мені всього п'ятнадцять?

— Я в курсі, — відповіла вона. — І ні, я не про собаку.

Я продовжувала вдивлятися в її обличчя, сподіваючись побачити натяк на те, що це просто вигадливий розіграш, але все, що я побачила, то це лише напів приховану усмішку, що наче вп'ялася їй в обличчя. Зрештою я взяла конверт і відкрила його. Усередині був авіаквиток — перший клас, як і було обіцяно, — і стосик англійських фунтів цукеркового кольору. Все це видавалося напрочуд реальним.

— З грифоном, — повторювала я. — Що я маю робити з грифоном?

— Зустрітися з ним, оглянути й дати рекомендації щодо лікування, — відповіла вона. — Це все, і після цього ти повернешся додому.

— Рекомендації?

— Ти все зрозумієш, — сказала вона.

— Хто ви? — знову запитала я. — Що це все таке?

Вона зняла свої окуляри, склала їх і поклала на стіл.

— Це і є робота, — відповіла вона.

— Чому я маю вам вірити? Чому я маю вірити в будь-що з того, що ви сказали? — допитувалася я.

— Бо якщо ти мені повіриш, можливо, я допоможу з'ясувати, хто вбив твого батька.

Її грайливе лице різко змінилося на серйозне.

— Я не знаю, хто це був, — випереджаючи моє запитання, відповіла вона, — але я б хотіла дізнатися. Я хочу допомогти. Ми хотіли б допомогти.

— Хто ми?

Вона випросталася, поклавши руки на стіл:

— Він коли-небудь згадував про Ітаку?

— Ітаку?

— Я знаю, що це важкий для тебе час. І знаю також, що в тебе є багато запитань. Наразі це для твого блага. Ми можемо все

обговорити, коли ти повернешся додому.

— Хто сказав, що я згодна? У мене є клініка. У мене є школа.

— Звісно, — промовила вона, підводячись, щоб піти, і це мало б ефектний вигляд, якби не тіснота. Вона кивнула на конверт, вміст якого був розкладений віялом на столі переді мною. — Що ж, якщо передумаєш, то все необхідне ти маєш під рукою.

Після цього вона розвернулася й вийшла з офісу.

Фактично я *справді* мала клініку, але я була впевнена, що банкрутство не за горами. Коли я дивилася на всі ці рахунки, я не могла осягнути, яким чином вона все ще тримається на плаву. Навіть Домінік, який останні два роки керував офісом з непохитною упевненістю, нагадував мені старезного пса з притулку, котрий облишив будь-яку надію на те, що його колись заберуть звідси.

Щодо школи. Я не відвідувала її, відтоді як помер мій батько. І я не дуже й поспішала повертатися туди. Мені не потрібно, щоб мої однокласники витріщалися на мене й намагалися вичавлювати із себе якісь слова співчуття.

Зрештою я збрала все те, що залишила жінка, і поклала знову в конверт. Мені було легше розмірковувати раціональніше, коли пачка грошей і авіаквиток першого класу не муляли очі. Я встала й пішла в хол.

На стіні висіла фотографія мого батька. Докторка Полсон повісила її після батькової смерті, попередньо запитавши в мене, чи я не проти. Це була та сама фотографія, яку він використовував усюди — на вебсайті, у всіх цих брошурах, що безкоштовно друкували для нас медичні компанії. Я бачила це мільйон разів. Він був одягнений у свій білий піджак, під яким була світло-голуба сорочка на гудзиках. Його смугляве лице було продовгуватим і худим. Вираз його обличчя був серйозний, як ото бува на світлинах столітньої давнини в людей, котрі раніше ніколи не знимкувалися. Брови насуплені, вуста щільно стиснуті, густе чорняве волосся прибране з лиця, темні блискучі очі пом'якшені довгими й тонкими віями. Джамшид Дастані — освічений, мудрий і чуйний чоловік. Чоловік, якому можна довірити свого домашнього улюбленця.

Це була переконлива ілюзія. Якщо пильніше придивитися, то очі виказували його. Вони були зморені й зацьковані, очі загубленої душі. Секретом фотографії, який можна було розгадати тільки якщо

споглядати її мільйон разів, як оце споглядала я, було те, що насправді він не дивився в камеру. Його обличчя було нахилене правильно, і лінія очей була доволі близько, що могло обдурити майже будь-кого, але його погляд був прикутий до чогось далекого й сумного, достоту як і за життя.

Я поглянула на світлину. Моя увага знову була прикута до батька, так ніби я почула, як він відкашлявся і збирається щось мені розповісти. Але, звісно, світлина не заговорила. Погляд мого батька зі світлини, не затримуючись на мені, вбирив якісь речі вдалині — речі, про які він ніколи не говорив.

Було би, звісно, вкрай нерозважливо сісти на міжнародний рейс, що прямує до таємничого пункту призначення, аби я, профанка, заопікувалася хворим неіснуючим створінням. Жодна людина при доброму розумі й будучи притомною не погодилася б на щось настільки небезпечно й безголове.

Я дивилася на світлину батька, поки мені не урвався терпець. Це була його вина. Усе це. Ця клініка, цей згаяний час і ці гроші, за які я тепер відповідала перед законом, — його вина. Ця дивакувата жінка і її нічим не обґрунтовані прохання — його вина. Те, що я змушена навіть розмірковувати над ними — його вина.

Хтось убив його одного дня у його власному будинку — його вина.

Я увійшла в оглядовий кабінет, де докторка Полсон уже закінчувала зі своїм пацієнтом. Я обережно постукала у двері й прочинила їх.

— Щось трапилося? — запитала вона.

Мені завжди подобалася докторка Полсон. Вона була різкуватою, але й на свій лад спочутливою. Наша головна орнітологиня, вона любила всіх тварин, але птахів особливо. У неї була пара улюбленців на ймення Трістан та Ізольда, а ще сірий африканський папуга, прозваний Гемінгвеем, який декламував Т. С. Еліота й Емілі Дікінсон з маніакальним тріумфом щоразу, коли вона приносила його в офіс. Докторка Полсон зберігала на столі копію книги *«Путівник Сіблі по птахах»*, а два обрамлені відбитки з *«Птахів Північної Америки»* Дж. Одюбона висіли на стіні. Вона сама іноді нагадувала мені пташку — тиху, терплячу й акуратну, можливо, чаплю. Вона була високою, стрункою та серйозною, але не про те річ. Найприкметнішим був її спокій, який властивий певним видам ловецьких птахів, котрі можуть

завмирати і зливатися з ландшафтом. Саме такою вона здалася мені в той момент. Урівноважена й пильна, вона вивчала мене.

— Я, мабуть, піду додому, докторко П., — сказала я.

Ось і все — я пішла б додому, розмірковуючи про всі ці речі, а відтак я б зрозуміла, що летіти до Англії, не маючи найменшого уявлення про те, хто чи що там чекає на мене, нерозсудливо й безвідповідально.

— Я впевнена, що ми впораємося, — сказала вона. — Все гаразд?

— Так, — збрехала я. — Все гаразд. Гадаю, мені потрібно трохи відпочити.

І викинути з голови дурнуваті думки про політ через пів світу, щоби надати ветеринарну допомогу — тим паче не маючи кваліфікації — створінню, що не існує поза казками.

— Ти повинна подбати про себе, — сказала докторка П.

— О, я, мабуть, візьму кілька вихідних.

Стоп, що? Я справді це щойно сказала?

— Звісно, — відповіла вона, — все, що тобі потрібно.

— Дякую, докторко П., — сказала я.

Мабуть, я мала дивний вираз обличчя. Було достатньо важко вдавати спокій.

— Маржан, чи все в тебе добре? — спитала вона.

— Так. У мене все добре. — Навряд чи це звучало правдоподібно.

— Якщо ти захочеш колись поговорити, — сказала вона, — знай, я завжди поруч.

Видавалося, наче це вона хоче поговорити, через що мені хотілося говорити ще менше. Останнє, що я хотіла б почути, це як хтось інший співчуває моїй втраті.

— Дякую, все в нормі, — відповіла я.

Перш ніж вона встигла ще щось сказати, я вибігла з кімнати й зачинила двері за собою. Я зупинилася востаннє перед світлиною батька й намагалася стати так, щоб він таки поглянув мені в очі. Проте як би я не нахиляла й не крутила головою, він щоразу дивився повз мене.

— Якщо я помру, — звернулася я до світлини, — це твоя вина.

***

Я справді пішла додому, тому мої слова не були брехнею.

Моїм домом була п'ятдесятирічна поштукатурена будівля, розташована на рівнинах північного Берклі. З вулиці це була проста

сіра стіна з двома вікнами, цементною верандою та дверима, поряд — вуличний ліхтар, а під ним — телефонний стовп, та ще клен, що виріс із квадратного клаптика бруду на тротуарі. Батькова «Хонда Сівік» стояла на проїзній частині, призбируючи листя на лобовому склі. Відколи батько помер, нею ніхто не їздив.

Я несла мій велосипед по сходах на веранду, коли почула, що мене окликають.

— Маржан, як справи, люба? — прозвучав м'який, сповнений турботи голос.

Моя сусідка, жвава жінка на ймення Франческа Вікс, тепер була моєю законною опікункою. Вона замешкувала у крихітному старому будиночку, який успадкувала від свого дідуся, з купою метушливих собак із притулку, яких мій батько безкоштовно лікував, із цілорічним фруктово-овочевим садом і з вражаючою колекцією любовних романів. Вона була нижчою за мене на три дюйми, але її голос, загартований роками мирних протестів, значно перекривав цю різницю. Вона носила яскраві, масивні пончо з африканським орнаментом, і великі круглі окуляри, через що здавалося, що її очі от-от випадуть з очниць. Коли Франческа не займалася телефонним банкінгом чи не ходила на акції протесту, то працювала в анархістській книгарні. Я ніколи там не була, але мені часто спадало на гадку, чи є в них секція з любовними романами.

Вона зголосилася стати моєю опікункою частково через те, що відчувала, ніби завинила моєму батькові за всі роки безкоштовних ветеринарних послуг, і частково тому, що вона належала до волонтерів за покликанням. Того дня, коли прийшла ухвала суду, вона принесла нам емпанادی й мексиканську кока-колу, й одразу запровадила свої правила.

— Горе — дивна штука, — сказала вона. — Роби все, що вважаєш за потрібне. Тобі не треба звітувати мені чи питати дозволу. Але... — і тут вона зробила паузу, витерла крихту зі щоки і стала серйозною, — ...ніяких наркотиків.

Зазвичай вона була надто заклопотана своїми собаками, рослинами й анархією, щоби доскіпливо займатися юридичним справами. І попри те вона підписувала всі документи, які слід було підписати, і вряди-годи залишала їжу на моєму порозі. Крім цього, вона не втручалася

в моє життя, за винятком того, що щоразу, коли бачила мене, переконувалася, що я почуваюся добре й не вживаю наркотиків.

— Я в нормі, — відповіла я.

— Ти сьогодні рано, — сказала вона, посунувши свої окуляри так, щоб вони покоїлись на її коротко підстриженому афро.

— Я втомилася.

Так, я справді втомилася. І справді не збиралася робити нічого вкрай немудрого.

— Тобі щось потрібно?

Я знизала плечима й похитала головою. Було багато речей, яких я потребувала, проте я не планувала отримати їх від Франчески Вікс. Помахавши рукою й вичавивши усмішку, я полишила її внизу сходів і занесла велосипед у дім.

Мій дім усередині був такий же похмурий, як і зовні. Маленька кухня зі старою спрацьованою електроплитою й шумним холодильником, який, імовірно, порушував Паризькі домовленості; вітальня, в якій мало хто проводив час; і темний верхній поверх із двома спальнями, однією ванною та додатковою кімнатою, напханою запакованими речами, якими ми ніколи не користувалися.

Просто дівчина, що рано повернулася додому. Той факт, що я спустошувала свій рюкзак, а потім заповнювала знову — трохи одежі, речі особистої гігієни, паспорт (ніколи ним не користувалася), — нічого не означав. Тут не було на що дивитися.

Вони знайшли мого батька в його спальні. Хтось викликав службу 911, а потім повісив слухавку. Вхідні двері були відчинені. У перший день весь дім був обклеєний плівкою, а детективи приходили й виходили, збираючи та систематизуючи речові докази. Відтак вони зібрали свої речі, вручили мені квитанцію за речі, які вони забрали, зачинили двері до його спальні і зникли. Відтоді я не була там жодного разу.

Я зупинилася біля дверей. Тієї миті здалося, ніби ці двері були всім тим, чим був мій батько в житті. Замкнутий. Мовчазний. Сповнений темряви і, вірогідно, неприємних секретів, яких мені досі вдавалося уникати.

Я хотіла, щоб ті двері назавжди залишалися зачиненими. Проте водночас мені хотілося вибити їх.

У вухах дзвеніло, серце калатало як скажене. Ноги до сверблячки прагнули руху. Здавалося, ніби все моє тіло вібрує, сповнене електричного струму, запитань і голоду. В одній руці в мене була сумка, а в іншій — квиток на літак. Що я зробила?

Нічого з того, що відбулося декілька годин опісля, не відчувалося реальним.

Від моменту поїздки до аеропорту — геть приголомшена, я сиділа на задньому сидінні мікроавтобуса, все ще не вірячи, що зайшла так далеко — до моменту, коли авіакомпанія була готова боготворити ті папери, які я їм вручила, так ніби це був квиток першого класу, мені здавалося, що я все глибше і глибше поринаю у сповільнений лихоманний сон, допоки не опинилась у літаку, споглядаючи, як двері зачиняються і світ, який, як мені здавалось, я знала, зник за вікном.

Я й гадки не мала, куди прямує і що на мене чекає, коли туди потраплю. Я й гадки не мала, як підготуватися та й чи взагалі це допоможе. Коли подумки я поверталася до розмови з тією жінкою, то жалкувала, що не розпитала її більше, чи що не запитувала про одне й те саме знову і знову, допоки не почула б відповіді. *Грифон?* Вона справді це сказала? Може, я її не розчула? І взагалі, чому я? Яка може бути користь комусь від мене, тим паче для грифона?

Але крім тих запитань, які я хотіла поставити їй, був ще мільйон, які я б хотіла поставити батькові. Вони дзижчали й шепотіли в моїх вухах, і в моїй голові, і в моєму серці, весь час, щодня. Вони злили мене, і ця злість виснажувала. І якби я хоча б не спробувала відповісти на них, вони б, напевно, дзижчали й перешіптувалися до кінця мого життя. Я, мабуть, вічно б злилася.

Десь над Гудзоною затокою втома подужала мою злість та мої дивні думки, і я заснула, і приснилася мені історія, яку мій батько розповів мені, коли я була ще дуже маленькою.

Розділ третій. Пір'я грифона

У давній давнині...

У безмежних степах старої Скіфії, у ту пору, коли вигорає трава й вітер голосить над рівнинами, молодий кочівник виявив дивоглядного і знесиленого звіра, що згорнувся калачиком під скельним виступом.

Це дивне створіння не було схожим ні на що з того, що він бачив за все своє життя. Воно мало темне тільце kota, але і дзьоб, і кігті та крила хижого птаха. Звірятко було геть ослабле і тремтіло від холоду. Ребра в нього проступали крізь хутро. Якби молодик не знайшов його тоді, то воно б точно загинуло. Але хлопець підняв звіра, загорнувши у ковдру й відніс до теплого вогнища в його таборі.

Цей юнак походив із бідного мандрівного племені. Вони тримали невелику отару овець і з їхньої вовни ткали килими, які везли задля продажу на південь до великих купецьких караванів. Вони покладалися на ласку вовків і погоди, але ні те, ні інше не було до них милосердним. Їхнє життя було тяжким, і вони ніколи не мали достатку. Вони не могли дозволити собі ще один голодний рот, і тому коли хлопець приніс створіння до теплого вогнища, старійшини племені наказали позбутися його.

Але молодик не послухався. Натомість він ділився з тваринкою своєю порцією їжі й облаштував їй місце для сну у своєму сімейному шатрі.

Тієї ночі створіння з натоптаним животом спало на килимку з теплої вовни. Наступного дня старійшини знову наказали хлопчині позбутися звіряти, але він знову відмовився це зробити, ділячись із ним своєю порцією їжі і вклавши спати на килимку свого намету.

На третій день створіння достатньо зміцніло, щоби розправити крила й полетіти. Молодик, ослаблий через недоїдання, не зміг нічого вдіяти, коли воно здійнялося в небо і зчезло, залишивши після себе лише одну пір'їнку.

Щодня хлопець поглядав на небо, сподіваючись уздріти хоч якийсь знак присутності цього створіння, і щоразу він розчаровувався. Змінилася пора року, і земля вкрилася льодом, і незабаром настав час

для племені вирушати в теплі краї на південь. Молодик сумував, що більше ніколи не побачить маленького створіння.

Зима того року була суворою. Купецькі каравани траплялися рідко, а килими ніколи не приносили достатньо прибутку. Річки та струмки ледве текли. Вівцям не було де пастися, а плем'я ледве животіло.

Але одного дня хлопець побачив знайомі обриси створіння, що ширяло в небі, і пішов за ним. Створіння привело його до бурхливого джерела й захищеного зеленого оазису довкола нього. І до кінця цього сезону юнак та його плем'я мали достатньо води, а їхні вівці мали вдосталь трави й чагарника для випасу. І хоча крамарство йшло сяк-так, вони не надто тим переймалися.

Коли пора року знову змінилася, плем'я вирушило на північ до високих степів. Їхні отари добряче розжирили на соковитих травах, що вибуяли того року. Однієї ночі напали вовки й забрали десять овець.

Наступної ночі всі чоловіки та підлітки племені почали вартувати отари, вдивляючись у безпросвітну пітьму в пошуках хижаків.

Але вовки не прийшли. Натомість люди племені почули страшний звук, що долинав із самого серця ночі. Вранці вони виявили п'ятьох пошматованих вовків. Після цього жоден хижак не турбував їхніх отар.

Це було наприкінці того північного сезону, коли запаси їжі у племені закінчилися. Втративши стільки овець через вовків, люди не могли дозволити собі зарізати ще одну. І хоча вони розставили сільця на кроликів та пернату дичину, їхні пастки залишалися порожніми. У відчаї плем'я послало в степ мисливські загони, але всі вони поверталися з порожніми руками.

Люди племені відчували страх перед мандрівкою на південь. Без їжі деякі з них неодмінно помруть з голоду на шляху. Але якщо б вони залишилися там, де були, зима була б не менш жорстокою. Не було іншого вибору, окрім як спробувати досягти південних земель.

Напередодні їхнього від'їзду людей налякав шум великих крил у повітрі над ними.

Не було жодних сумнівів, що створіння, яке спустилося на землю, було грифоном, або ж ширдалом, як називали їх давні перси. У кожному кігті була затиснута щойно вбита антилопа. Грифон приземлився посеред табору кочівників. Він поклав свої дари до ніг юнака, який урятував його.

Кочівники пережили цю зиму, і багато інших потому. Хлопець згодом став ватажком свого племені, і хоча життя під його орудою не було легким, але все ж не настільки й тяжким. Багато сезонів опісля, коли він передав своє правління наступній лідерці племені, він також передав їй і перо ширдала.

А вона своєю чергою передала перо новому ватажку, а той іншому, і так тривало доти, допоки ніхто не міг достеменно сказати, було це перо орла, чи перо стерв'ятника, чи, можливо, перо ширдала, та й узагалі — історія юнака була правдою чи просто казкою, яку можна розповісти біля вогнища, коли ночі стають довгими. Проте люди племені розуміли, що деякі речі можуть бути правдивими й неправдивими водночас, і що ця історія — як нитка, яку можна вплести у цілий світ, доки вона не стане міцною, наче килим під ногами. Тож вони оберігали пир'їнку та пов'язану з нею історію, передаючи і те, і друге з покоління в покоління.

І серед візерунків на витканих ними килимках завжди був присутній ширдал — але лише по краях, — проте побачити його могли лише найзіркіші.

Розділ четвертий. Кіплінг

Був сірий ранок із низько навислими над головою пласкими хмарами, коли ми прибули в лондонський аеропорт Хітроу. Я щільніше затягнула свою куртку від вересневої прохолоди і, тремтячи, пішла до паспортного контролю, де попри мої жалюгідні спроби пояснити мету своєї поїздки (друзі сім'ї, прізвище «Грифон»), прикордонник поставив штамп у паспорті й повернув його мені.

У зоні прибуття панувала метушня: люди спішили зустріти свої сім'ї, спішили на таксі, спішили встигнути на потяги чи автобуси. Я опинилася неначе посеред ріки, і то в найглибшій її частині. Моє серце ладне було вискочити з грудей. Що я тут забула? Здавалося неможливим, що мене від усього того, що було мені рідне, відділяє океан і цілий континент. Якби тут щось зі мною трапилося, то ніхто б навіть не дізнався. Я б могла пропасти тут пропадом, і нікому б навіть на гадку не спало шукати мене тут.

Я озирнулася на двері, через які щойно пройшла, і подумала, чи змогла б я якимось чином прослизнути крізь них — назад на літак, назад додому.

— Ти, мабуть, Маржан?

Чоловік на вигляд був приблизно того ж віку, що й мій батько. У нього були дрібні риси обличчя, струнка статура, яскраво-блакитні очі та шкіра, яка, здавалося, могла б згоріти від будь-чого, яскравішого за свічку. Його твідовий піджак і коричневі штани видавалися б застарілими, якби не були так ідеально скроєні.

Я вагалася. Можливо, мені слід збрехати? *Ні, ви мене з кимось сплутали. Я не та дівчина, яка без клепки в голові.*

Проте навіть попри те, що я почувалася покинутою й самотньою, попри те, що я не мала жодних підстав довіряти цьому незнайомцю, який стояв переді мною, я вгледіла дещо знайоме в його очах: стурбованість, що заховалася у зморшках на його вузькому обличчі. Та сама стурбованість, яку я прочитувала в погляді батька перед тим, як він прощався зі мною. І чомусь я відчула, що можу довіритися цій людині. Він потребував допомоги, і з якоїсь причини гадав, що я можу допомогти.

І раптом ті стіни з мовчання, зведені моїм батьком навколо свого життя, здалися тонкими як ніколи. Я майже відчувала, як ті багаторічні таємниці видираються на денне світло. Я повинна була дізнатися. Я повинна була дізнатися, що насправді відбувається.

— Так, це я, — відповіла я.

— Мене звати Саймон Стоддард, — назвався він. — Я радий, що ти відгукнулася.

На узбіччі нас чекав чорний «Мерседес». Вийшов водій, відчинив нам двері і став чекати.

Спрацював інстинкт. Дивна машина, дивні люди, дивна країна, і все це через дивну жінку та її дивний конверт — я зупинилася так різко, що Саймон ледь не врізався в мене.

— Вибачте, — промовила я до Саймона, — але я не знаю вас. Я не знаю його. Я не знаю, куди ми їдемо. Я просто...

Саймон мав такий збентежений вигляд, що мені стало ніяково.

— Ох, Боже! — вигукнув він. — Це справді видається дивним, чи не так? Я відпущу водія, а натомість викличу таксі, яке чекатиме на тебе стільки, скільки буде потрібно. Так буде краще?

Він знаком відпустив свого водія й зупинив чорне таксі. Саймон жестом запросив мене сідати першою, після чого зайняв сидіння навпроти мого. Усередині кабіни була кнопка, що керувала двостороннім динаміком для зв'язку з водієм. Саймон назвав водієві адресу, а коли ми від'їхали від узбіччя, ввічливо вимкнув динамік.

— Я розумію, що тобі багато чого не розповіли, — заспокійливо сказав він.

Ми виїхали на рівне, широке шосе, прямуючи на північ. Поки за вікнами розпливалися краєвиди Лондона, Саймон почав розповідати мені історію.

Грифон проживав у їхній сім'ї впродовж трьохсот років. Предок Саймона, моряк торгового флоту на ймення Алоїзій Стоддард, урятував його з покинутого гнізда неподалік від міста Алеппо, що в османській Сирії, коли той був іще дитинчам. «Він, мабуть, був коротуном» — сказав Саймон.

Відтоді кожен день дитячих літ Стоддарда не обходився без дбайливої присутності грифона. Алоїзій, чоловік скромного походження, був посвячений у лицарі самим королем Англії. Родинне

багатство зростало поступово й у поважному темпі. Його нащадки були благословенні красою, розумом і милосердям.

Ми з'їхали з шосе й виїхали на меншу дорогу. Обабіч тягнулися зелені живоплоти. Віддалік пологі схили були всіяні вівцями. Кам'яні стіни, яким було, мабуть, сотні літ, позначали межі власності. Фермерські будинки та маєтки були осторонь від дороги. У брудних загородах топталися коні.

Невже те саме відбувалося і з моїм батьком? Невже він також сидів на задніх сидіннях дивних автівок, споглядаючи дивні краєвиди, що пропливали повз? На якусь мить, коли за вікнами розгорталася сільська місцевість, я відчула себе ближчою до нього. Якби він не помер, то сидів би тут зараз натомість мене. Думка про те, що замість мене в цій автівці їде мій тато, викликала несподіваний сплеск обурення. Якби він був тут, я сиділа б удома, сама-самісінька, їла би бутерброди з арахісовим маслом тричі на день і вдавала б перед кожним стрічним, що все гаразд.

Я поглянула на Саймона, який також дивився у вікно.

— Як ви мене знайшли? — спитала я.

— Це дуже старий метод, — відповів він. — Коли Кіплінг хворіє, ми піднімаємо певний прапор над будинком.

— Кіплінг — це грифон? — Саймон кивнув. — Тобто ви підіймаєте прапор, і що тоді?

Він подивився на мене, так наче я сказала щось смішне для розваги.

— Що тоді? А тоді прибуваєш ти, — сказав він. — Надійшло декілька повідомлень. Посередники. Ми, звісно, не знаємо їхніх імен. Я не знаю, хто це все організовує. Та й мені байдуже. Мене хвилює лише Кіплінг.

— Я не знаю, якої допомоги ви очікуєте від мене, — сказала я.

— Кіплінг нездужає, — сказав він. — Я знаю, що в тебе нема досвіду, але як я розумію, ти все ще здатна допомогти йому.

Він увімкнув гучномовець, щоб сказати: «Поверніть тут ліворуч».

Ми звернули на ще вужчу дорогу, затінену кронами арочних беріз. Я чула, як хрускотить гостинець під колесами машини:

— Це початок моїх володінь, — промовив Саймон.

Дорога звернула за ріг, потім повела через дерев'яний міст, що перетинав бурхливий струмок. Здавалося, що далі ми їхали, то густішав ліс. Підлісся з папороті й ожини проростало по краях струмка

й тягнулося вздовж по обидва боки під струнками березами. Повітря пахло осінню та дощами.

— І всі ці землі належать вам? — спитала я.

— Тут приблизно сто акрів диких лісів, — відповів він. — Раніше тут полювали на лисиць і тетеруків. Але ми більше не полюємо, крім Кіплінга, який робить усе, що йому заманеться.

Нараз величезні дерева наче запалися, щоби явити очам шпичасті хороми з коричневого каменю, що були більшими за будь-який бачений мною раніше дім, із порослим на ньому плющем. З одного боку ці хороми оточували доглянуті сади, а з іншого — великий ставок, усіяний крихітними зеленими подушечками водяних лілій. Водій довів нас до головного входу — гігантських дверей із лакованого дуба і з величезним латунним молотком посередині — та випустив нас.

— Ви... живете тут? — запитала я Саймона, трохи тремтячи від прохолоди похмурого полудня.

Саймон засміявся:

— Я також час від часу дивуюсь цьому. Нам дуже, дуже пощастило.

Він піднявся сходами, захопився обома руками за ручку дверей і натиснув на неї. Із глухим стуком висунулась важка заціпка. Він розчинив двері й жестом запросив мене ввійти.

У кінці довгого коридору велика зала помешкання Стоддарів відсвічувала теплом минулого. Стіни були обшиті панелями червоного дерева із затишними жовтими бра з матового скла. На всю довжину масивної кімнати простягався автентичний килим кремово-бордового кольору. Кілька великих вікон розрізали одну стіну, пропускаючи слабе денне світло. На протилежній стіні камін із грубого каменю обрамляли родинні портрети минулих поколінь. А у вогнищі потріскувало й щось шепотіло полум'я.

Посеред кімнати стояв грифон.

— Кіплінг, — звернувся Саймон у мерехтливий морок, — ти не хочеш привітатися?

Величезні крила Кіплінга були напіврозгорнуті над його тілом. Задні кінцівки, щільно притиснуті до ребер, були лев'ячими лапами й мали попелястий відтінок лев'ячого хутра. Передні кінцівки з витонченими кігтями він склав одна на одну. Коли Саймон наблизився, голова Кіплінга ледь-ледь піднялася над підлогою. Він клацнув дзьобом, коли

той підійшов ближче, а потім ніжно притулився своєю вкритою пір'ям головою до простягнутої руки господаря. Його котячий хвіст постукував по килиму на підлозі. Саймон опустився на коліна біля Кіплінга і щось прошепотів йому в оперення. Потім він почухав голову грифона і знову підвівся.

— Міс Дастані, — промовив він, — знайомтеся, це Кіплінг.

На секунду мій мозок повністю вимкнувся. Я не була налякана. Я не була в захваті. Мене взагалі наче не було. Щоправда, була одна думка, і тільки одну її могла втримати моя голова.

Грифони існують.

Поволі я почала перебудовувати у своїй голові. Я все ще була Маржан Дастані. Я все ще вчилася у старшій школі. Моїми друзями були Кері Фінч та Грейс Йе. Мій батько все ще був мертвий, а я все ще перебувала в Англії. Все залишалось незмінним, окрім існування грифонів.

І, висновуючи з усього, я повинна була оглянути саме цього.

Очі Кіплінга звузилися до насторожених щілин. Його крила незграбно розкрилися, майже заповнивши кімнату від одного кінця до іншого. З великим зусиллям він підняв своє тіло, щоб устати. Його перната голова з орлиним дзьобом і розкішною лев'ячою гривною майже сховалася поміж лопаток. Його кігті вчепились у килим, увіп'явшись у вигадливі візерунки. *Можливо, там також були приховані ширдали.*

Ці кігті заввиграшки розірвали б мене на шматки. Я не могла звідти втекти. Я була тут віддана на ласку Кіплінга. Тому, не роздумуючи ні миті, я зробила те, що робив мій батько щоразу, коли підходив до незнайомих тварин. Я простягнула порожні долоні, аби продемонструвати, що я нічого не приховую, і потупила очі, щоб дати можливість Кіплінгу заявити про його вищість.

Через мить Кіплінг байдужо обнюхав мене дзьобом. Потім він неначе запався всередину. Його очі заплющилися, груди розширилися, шия стиснулася, крила згорнулися. Все зібралось у тугий, стиснутий клубок, поки раптом із нього не вирвався блювотний кашель, що струсонув його ребра й відлунив глибоко в легенях. Він змахнув крилами, натикаючись ними на стелю й підлогу. Його груди здималися. Все його тіло викривилось і затряслось.

Коли цей приступ минув, лапи Кіплінґа тремтіли. Він знову звалився на підлогу не в змозі втримати власну вагу, і лежав там, знесилений.

Несподівано фантастична істота для мене перестала існувати. Я бачила таку саму тварину, як і ті всі, яких ми лікували в нашій клініці. Тварину, що потребувала допомоги.

Поволі, крок за кроком, я наблизилася. Кіплінґ дивився на мене і споглядав за мною з лінивим і поміркованим інтересом. Він пахнув лупою, яка буває у папуг, але цей запах був змішаний із ароматом деревного соку й зеленої хвої, і ще з чимось сильнішим та насиченішим, що я не могла точно визначити.

Я поглянула на Саймона. Його обличчя було стурбованим. Я впізнала цю мить. Саме зараз я повинна починати говорити. Я уявила, як мій батько впевнено стоїть тут і переконливо мовить мудрі речі, або навіть розпитує про щось розумне.

Але що я могла сказати? Я нічогісінько не тямилася у фізіології грифонів. Я — не батько. Я навіть не була ветеринаром і не мала сюди приходити.

Кіплінґ теж був налаштований скептично. Він спостерігав за мною з нудьгуючою покорою, навіть коли черговий мікроспазм кашлю прокотився в його грудях. Як не дивно, але його сумніви заспокоювали. Саймон сподівався на результат, на відповіді, проте Кіплінґ ні на що не сподівався. Його було б важко розчарувати.

Зблизька я могла побачити, що в деяких місцях його пір'я вилиняло. Його хутро було неоднорідним, як добряче потяганий килим. Його закислі в кутиках очі вкривала плівка. Я простягнула руку й погладила пір'я на його шиї, а тоді і гладку поверхню аж до чубка та вниз до лопаток, де воно перетворювалося на хутро.

Спочатку я відчула поколювання на кінчиках пальців. Це нагадувало статику від телевізора, таке було відчуття. Поколювання пронизало мою руку, наче блискавка. Воно розбухало в моїх грудях і поширювалося по всьому тілу доти, поки не стало всім, що я могла відчувати. Відчуття посилилися. Стрімкий звук сповнив мої вуха. Я стояла наче прикута. Я не могла поворухнутися, навіть якби спробувала.

А відтак неначе луснула бульбашка — відчуття поколювання зникло. Натомість водномить з'явився цілий букет з інших відчуттів. Я щосили намагалася досягнути їх.

Перш за все я відчула запеклу, вперту волю, яка нагадувала сильний вітер, супроти якого я намагалася встояти. Я відчула меланхолійну тугу, яка змушувала мене шукати поглядом небо в одному з вікон. Відчула гірке й невиразне розчарування, так ніби в усьому світі було занадто багато випуклостей і кутів, і весь простір у ньому раптово змалів.

Але здебільшого був біль.

Моє тіло закипало від мерзенної отрути. Я відчувала її у своїх легенях, у своєму шлунку, в кожному ударі серця. Щось густе й задушливе збиралося біля моїх ребер і звивалося навколо мого хребта. Їдкий присмак обпікав рот. Кожне відчуття, кожен звук, кожен подих, кожен дотик завдавали болю.

Я відсмикнула руку, і всі відчуття наче випарувалися. На мить я опинилася у світлій, тісній кімнаті, занадто світлій, занадто тісній — і все затихло, і все ламалося.

А потім я вже нічого не відчувала, і все повернулось на круги своя.

Саймон спіймав мене до того, як я впала, й допоміг мені опуститися на підлогу. За мить ніжні руки ввіпхали в мої склянку води. З-під кучми каштанових кучерів на мене стурбовано й зацікавлено дивилися чийсь блакитні очі, причому значно молодші за очі Саймона.

— Себастьян? — промовив Саймон десь у ширяючому просторі поза мною. — Що ти тут робиш?

Очі на мить глянули вгору через моє плече, а тоді знову опустилися до мене.

— Тітка Челсі сказала, що він хворий, — сказав Себастьян.

— Звісно, вона так сказала, — відповів Саймон.

— І це правда?

— Ми й намагаємося це з'ясувати.

— Як ти?

Мені потрібна була мить, аби зрозуміти, що голос, котрий належав Себастьяну, говорив зі мною. Я спробувала відповісти, але в моєму горлі пересохло. Я випила воду в склянці занадто швидко, ніби намагалася заповнити якусь новоутворену порожнечу всередині мене, і похлинулася.

— Обережно, — сказав він.

Він продовжив говорити ще щось, але на той час я вже знепритомніла.

Одного ранку ми з батьком посварилися. Він щойно звідкілясь повернувся й мав кепський настрій. Припускаю, що поїздка виявилася невдалою. Мені було тринадцять.

Усе почалося з бельгійських вафель, які все ще були холодними:

— Гидота, — сказала я й відсунула їх.

— Коли так, то приготуй їх самостійно, — сказав він, перш ніж зробити великий ковток кави зі свого горнятка, — або візьми частину мого сніданку.

У його тарілці були сир фета, редиска та коржики, і я гадаю, що він знав, якою буде моя відповідь.

— Фу, — промовила я, — ніхто не снідає редискою.

Я могла б облишити цю розмову, але я була розлючена.

— Чому ти ніколи не можеш приготувати нормальну їжу? — запитала я.

— Це і є нормальна їжа — сказав він, а після паузи додав: — Це твоя культура, Маржан.

Моя мама, американка, була більше захоплена культурою Ірану, ніж мій батько. Відтоді як вона померла, він ніколи не згадував про це. Коли він заговорив про це зараз, то я ніколи не відчувала, що він насправді розмовляє зі мною. У його голові відбувалася інша розмова. Я гадаю, що вона почалася відтоді, як вона померла. Я гадаю, вона триває завжди. Зазвичай він тримав це в собі, але іноді воно виривалося назовні.

Коли це відбулося, його голос ледь-ледь змінився, так що у моїх грудях щось аж тьохнуло. Так ніби я не повинна бути тут. Так ніби я підслуховувала неприємну дорослу розмову, але при цьому мене змушували це робити, не залишивши жодного вибору. І це завжди злило мене.

— Моя культура — це вафлі, — говорила я. — Підсмажені в тостері. Не холодні. А це, — я кивнула в бік його сніданку, — заледве є *твоєю* культурою, *Джиме*.

Мій батько не розсердився. Він не кричав і не виходив із рівноваги. Натомість його голос став різким, холодним і порожнім, як скіс голки для підшкірних ін'єкцій, що протикає шкіру в пошуках вени. Мені було боляче, і водночас було жаль його. Коли він ставав таким, я бачила його наскрізь, бачила, наскільки він був розбитий.

— Світ не спиняється заради наших забаганок, Маржан, — говорив він. Його англійська була бездоганною, за винятком акценту, що спотворював «world» на «verold», та «our» — на довге двоскладове слово: — Він тобі нічого не винен. А тим паче — пояснень.

Потім він повернувся до своєї кави й не сказав більше ні слова. Я сама підсмажила цю вафлю, і вона підгоріла. На смак вона була жахливою, і я злилася весь день.

Після школи я крутила педалями свого велосипеда всю дорогу до клініки, куди я завжди заїжджала після школи незалежно від того — була злою чи ні. Навіть якщо я злилася на батька, мені все одно подобалися тварини. Коли я приїхала туди, вестибюль був заповнений, кабінети порожні, а в процедурних кімнатах панувала хаотична атмосфера.

— Боксер з'їв щурячу отруту, — сказала одна з працівниць, проходячи повз мене зі стосом свіжо продезинфікованих рушників.

Я зачинилася в порожньому кабінеті батька, щоби почати готувати домашні завдання. Він прийшов через деякий час, одягнений у свій білий халат. Його волосся було трохи розкуйовдженіше, ніж зазвичай, і вигляд він мав трохи змореніший.

— Пішли зі мною, — сказав він.

Він провів мене холмом до третього процедурного кабінету:

— Відчиняй повільно, — сказав він тихим голосом, — і зачини двері за нами.

Усередині було тьмяне світло. З процедурного столу донеслося хрипіння. За мить — знову. На столі лежав боксер: очі напівзаплющені, язик звисає з одного боку пащі. Він був під'єднаний до крапельниці.

Мій батько взяв стілець і підсунув прямо до столу, підсунув обережно, щоб не видати жодного звуку. Після цього він так само обережно сів і кивнув мені, щоб я принесла ще один стілець і приєдналася до нього.

— Стрихнін, — сказав він мені пошепки, коли я сіла біля нього. Він глянув на мене, аби впевнитися, що я уважно його слухаю. — Ми викликали в нього блювоту. Дали активоване вугілля й заспокоїли. Тому... — Він замовк, подивившись на сплячого пса. — Що ми робитимемо далі?

Він перевіряв мене.

Я замислилася на секунду. Отруєння стрихніном спричиняє в собак сильні судоми, що призводять до смерті, якщо негайно не втрутитися. Мій батько зробив для нього все, що міг, усе, що можна було зробити для отруєного пса. Тепер ми...

— Тепер ми спостерігаємо, — сказала я. — Спостерігаємо за спазмами.

— Добре, — сказав мій батько, — а якщо в нього почнуться судоми? Мені довелося трохи подумати.

— Більше заспокійливого? — сказала я, дещо сумніваючись у своїй відповіді.

— Дуже добре, — сказав він, — тоді чому в кімнаті панує напівтемрява й тиша?

— Тому що... — промовила я, сподіваючись, що відповідь прийде до мене сама.

Коли того не сталося, мій батько закінчив думку:

— Тому що яскраве світло й шум можуть спричинити ці судоми.

— Так... — сказала я.

— Ми встигли вчасно, — сказав він, і я почула щось схоже на полегшення в його голосі.

Після цього ми просто сиділи, слухаючи дихання боксера й дивлячись, як то здіймаються, то опускаються його груди.

Гав.

Гав.

Гав.

— Світ не зобов'язаний щось тобі пояснювати, — сказав він, — але зобов'язаний я. Коли ти будеш готова, я все тобі поясню.

— Можливо, це те, що потребує практики.

Ми були в кабінеті, розташованому далі по коридору від великої зали. Я лежала на вузькій кушетці, а моя свідомість, сила та рівновага поверталися до мене. Хлопець приблизно мого віку, котрого звали Себастьян, стояв біля вікна, запхавши руки в кишені й дивлячись удалину. Я здогадувалася, що це він допоміг донести мене сюди, але мені було надто соромно запитувати. Саймона ніде не було видно.

— Я могла б погодитися з тобою, — сказала я, — якби ще знала, що це було.

— Ти відчуваєшся краще?

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ